

Postbus 1400, 7500 BK Enschede

College B&W gemeente Haaksbergen
Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling
J.A. Janssen
Postbus 102
7480 AC HAAKSBERGEN

adres
Lansinkesweg 59 Hengelo

postadres
Postbus 1400
7500 BK Enschede

telefoon
088 256 7000

Website
brandweertwente.nl

Uw kenmerk	N.v.t.	Datum	18 februari 2014
Ons kenmerk	[Ons kenmerk]	Behandeld door	L. Fischer
Bijlage(n)	0	Telefoon	088 256 8195
Onderwerp	Advies deelplannen Haaksbergen Dorp	E-mail	l.fischer@brandweertwente.nl

Geacht College,

Op 29 januari jl. ontvingen wij van u het verzoek om advies uit te brengen op het concept bestemmingsplan 'Haaksbergen dorp, Boerenmaat, de Veldmaat, de Els, 't Wolferink, Zienesch en De Greune' te Haaksbergen van 28 januari 2014.

Veiligheidsregio Twente adviseert op het gebied van rampenbestrijding en de verantwoording van het groepsrisico in het kader van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi), het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (Bevb) en de circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Rnvg). De Rnvg wordt naar verwachting per 1 juli 2014 vervangen door het Besluit Externe Veiligheid Transportroutes (Btev).

Wij hebben van u de onderstaande (aanvullende) informatie ontvangen:

- 138 00 02 48 00 toe – Bestemmingplan Haaksbergen diverse deelplannen, d.d. 28 januari 2014;
- Haaksbergen Dorp Boerenmaat de Veldmaat de Els 't Wolferink Zienesch en de Greune, d.d. onbekend;
- QRA LPG tankstation Diepenmaat Haaksbergen 260608, 26 juni 2008;
- Risicoanalyse aardgastransportleiding, d.d. onbekend;
- Verbeelding Haaksbergen dorp – blad 1, d.d. 21-01-2014;
- Verbeelding Haaksbergen dorp – blad 2, d.d. 22-01-2014.

Op basis van deze informatie treft u hierbij ons advies aan.

1. Uitgangssituatie

Het plangebied bestaat uit de deelgebieden Boerenmaat, Veldmaat, De Els, 't Wolferink, Zienesch en De Greune. Het betreft een actualisering van deze deelgebieden. Voor het bestemmingsplan geldt dat vigerende rechten worden gehandhaafd. Daarnaast wordt het bestemmingsplan globaler en flexibeler opgezet. Dit geldt zowel voor bouwen als gebruik.

2.Risicobronnen

Voor de beoordeling van externe veiligheid zijn activiteiten met gevaarlijke stoffen van belang. In de toelichting op het bestemmingsplan staan de risicobronnen in of nabij dit plangebied beschreven. Dit zijn:

- Inrichting: Lpg-tankstation, Enschedesestraat 76;
- Inrichting: Lpg-tankstation, Hengelosestraat 10;
- Inrichting: Unipro B.V., Industriestraat 15;
- Inrichting: Vuurwerkverkooppunt, Blankenburgerstraat 43;
- Inrichting: Vuurwerkverkooppunt, Spelsterstraat 45;
- Transport gevaarlijke stoffen over de weg: Rijksweg N18;
- Transport gevaarlijke stoffen buisleiding: Aardgastransportleiding N-569-81, 5,90 inch.

De vuurwerkverkooppunten zijn in dit advies niet meegenomen. Hiervoor geldt op basis van het Vuurwerkbesluit geen verantwoordingsplicht van het groepsrisico.

In de toelichting van het bestemmingsplan is beschreven dat er een LPG-tankstation aan de Hengelosestraat 10 is gesitueerd. U heeft in de mail van 5 februari 2014 aangegeven dat de LPG activiteiten inmiddels zijn gesaneerd. Het bestemmingsplan en de Risicokaart Overijssel zijn hier nog niet op aangepast. Wij adviseren u de documenten in overeenstemming met elkaar te brengen.

Daarnaast is in de toelichting van het bestemmingsplan de Twentsche Kabelfabriek aan de Spinnerstraat 15 niet benoemd. De inrichting valt volgens de Risicokaart Overijssel onder de werkingssfeer van het Bevi. Wij adviseren u om deze inrichting op te nemen in de toelichting van het bestemmingsplan.

Ook de inrichting Unipro aan de Industriestraat 15 valt onder de werkingssfeer van het Bevi. Zoals u in de toelichting van het bestemmingsplan aangeeft verhuist Unipro in 2014 naar het bedrijventerrein Steppelerveld. Om deze reden laten wij deze inrichting in dit advies buiten beschouwing. Totdat de vergunning daadwerkelijk is ingetrokken, dient hier bij mogelijke ontwikkelingen rekening mee te worden gehouden.

Voor de aardgastransportleiding geldt dat deze in het plangebied ligt. Op basis van de ontvangen verbeeldingen lijkt de transportleiding over particulier terrein te gaan. Wij vragen u rekening te houden met de van toepassing zijnde plaatsgebonden risicocontour en de belemmeringenstrook en te toetsen of hieraan wordt voldaan.

3. Scenario's

Het advies van de Veiligheidsregio heeft betrekking op de voorbereiding op de rampenbestrijding en specifiek op de thema's bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Daarom wordt het advies gebaseerd op een scenario waarbij de effecten leidend zijn.

Buisleiding

Voor aardgasleidingen gaan wij in de voorbereiding op calamiteiten uit van:

- fakkelbrand en vuurbal als gevolg van een uitstroming met directe ontsteking;
- gaswolkontbranding (en fakkelbrand) als gevolg van een uitstroming met vertraagde ontsteking.

De effecten van deze scenario's zijn warmtestraling en een mogelijke drukgolf. De effecten van de warmtestraling zijn voor ons leidend, omdat de warmtestraling tot op grote afstand voor doden, gewonden en secundaire branden kan zorgen. De leiding heeft een diameter van 5,90 inch met een druk van 40 bar. Hiervoor gelden de volgende effectafstanden:

- 43 meter voor de afstand waarbinnen secundaire branden kunnen ontstaan (10 kW/m^2);
- 74 meter voor de minimale afstand voor volledig beschermde brandweermensen met ademlucht (3 kW/m^2);
- 140 meter voor de minimale afstand voor onbeschermde hulpverleners en omstanders (1 kW/m^2).

De effectafstanden van deze buisleiding liggen binnen het plangebied. Hier bevindt zich voornamelijk woningbouw.

Autoweg N18

De autoweg N18 is aangewezen als route gevaarlijke stoffen. Voor deze route is de Rnvgs van toepassing. Uit de bijlage 'tabelafstanden en vervoerscijfers Basisnet weg' van de circulaire blijkt dat er van 1000 vervoersbewegingen met brandbare gassen wordt uitgegaan. Hiervoor geldt dat een Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion (BLEVE) het maatgevende scenario is. Bij een BLEVE explodeert een vloeibaar gemaakt gas met als gevolg een grote vuurbal met een straal van 80 meter. De vuurbal zorgt voor een hittebelasting en een drukgolf. Tot 150 meter van het vulpunt zullen de aanwezigen dodelijk slachtoffer worden. Tot op 300 meter van het incident is het eveneens mogelijk dat aanwezigen dodelijk slachtoffer worden. Materiële schade is op circa 600 meter te verwachten.

In de toelichting van het bestemmingsplan staat beschreven dat er een aanvulling volgt op de beschrijving voor de route gevaarlijke stoffen. Wij adviseren in te gaan op de hoogte van het groepsrisico. Hierbij kan tevens worden opgenomen dat door de aanleg van de nieuwe N18 het groepsrisico zal afnemen ten opzichte van de huidige situatie.

4. Bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid

Bestrijdbaarheid

Buisleiding

Directe bronbestrijding van een incident bij de buisleiding door de brandweer is niet mogelijk vanwege de aanhoudende toevoer van aardgas (of andere brandstof) uit het kapotte leidingdeel. De brandweer richt zich daarom primair op het redden van mens en dier, ontruimen van het gebied en het bestrijden van secundaire branden. De brandweer moet daarbij echter rekening houden met de warmtestraling en kan daardoor slechts op grote afstand van het incident opereren. De Gasunie zal zich richten op de bronbestrijding bij de gasleiding, maar een medewerker van de Gasunie zal niet direct na het incident beschikbaar zijn. De effecten van een incident doen zich onmiddellijk voor of binnen zeer korte tijd, waardoor de brandweer per definitie niet op tijd aanwezig kan zijn om directe slachtoffers te voorkomen. De aanwezigheid van bluswatervoorzieningen heeft onzes inziens alleen nut voor het bestrijden

van secundaire branden als gevolg van de fakkelbrand, maar niet voor het bestrijden van de fakkel zelf.

(Dreigende) BLEVE

Voor de N18 en het LPG-tankstation geldt een (dreigende) BLEVE als maatgevend scenario. Een snelle opkomsttijd van de brandweer en een snelle ontsluiting van voldoende bluswater zijn bepalend voor een effectieve bestrijdingspoging en het beperken van de gevolgen voor de omgeving. Om een dreigende BLEVE te kunnen voorkomen is snel voldoende bluswater nodig, bij voorkeur binnen 15 minuten 2.000 liter per minuut ($120\text{m}^3/\text{uur}$).

Nabij de N18 liggen brandkranen die zijn aangesloten op een grotere drinkwaterleiding, waarbij de theoretische capaciteit rond de $90\text{m}^3/\text{uur}$ zal zijn. Capaciteitsmetingen door de drinkwatermaatschappij kunnen de werkelijke capaciteit aantonen, ook bij gelijktijdig gebruik van meerdere brandkranen. Ditzelfde geldt voor de brandkranen die nabij het LPG-tankstation liggen.

Voor de bestrijding bij een incident aan de N18 kan afhankelijk van de situatie gebruik gemaakt worden van de vijver aan de Koningin Wilhelminastraat en de vijver bij het Wiedenbroek. De vijver bij het Wiedenbroek ligt ten opzicht van het LPG-tankstation ongunstiger in verband met de procedure veilig optreden en omdat het opbouwen van open water extra tijd vraagt. Bij een dreigende BLEVE zal ter plaatse bepaald worden of daadwerkelijk van de vijver gebruik gemaakt kan worden.

Zelfredzaamheid

Volgende mogelijkheden voor zelfredzaamheid, ofwel het vermogen voor mensen om zich zelfstandig in veiligheid te kunnen brengen, is een belangrijke voorwaarde voor de beperking van slachtoffers. Over het algemeen zullen de mensen in het plangebied zelfredzaam zijn of in staat zijn elkaar in veiligheid te brengen, aangezien het voornamelijk om reguliere woonwijken gaat. Daarnaast biedt de openbare ruimte mogelijkheden om van de risicobronnen in of nabij het plangebied af te vluchten.

Een uitzondering qua zelfredzaamheid is het verzorgingstehuis aan de Wiedenbroeksingel 4. Het verzorgingstehuis ligt binnen 150 meter van het LPG-tankstation aan de Enschedesestraat 76. Daarnaast ligt het pand naast de N18. Het merendeel van de bewoners is niet-zelfredzaam en bij een incident afhankelijk van anderen. Het in veiligheid brengen van niet-zelfredzame mensen vraagt meer tijd.

Wij merken op dat uit de ontvangen QRA bij dit tankstation onderscheid wordt gemaakt in het aantal personen dat overdag, 's avonds en 's nachts aanwezig is. Het maximale aantal personen dat aanwezig is komt niet overeen met de informatie die binnen Brandweer Twente beschikbaar is.

Wij vermoeden dat in de berekening uitsluitend de personeelsleden zijn meegenomen en niet de bewoners en bezoekers die in het verzorgingstehuis aanwezig zijn. Wanneer er met te weinig personen is gerekend dan adviseren wij u een nieuwe berekening uit te laten voeren en dit mee te nemen in het (voor)ontwerp bestemmingsplan.

Daarnaast liggen er volgens de Risicokaart Overijssel aan de Holthuiserstraat twee basisscholen. Hiervoor geldt dat de kinderen in mindere mate zelfredzaam zijn. Deze basisscholen liggen binnen het effectgebied van de aardgasleiding die zich in het plangebied bevindt.

Wij adviseren om richting de basisscholen en het verzorgingstehuis te communiceren over de aanwezige risico's. Momenteel is de Veiligheidsregio Twente samen met de gemeente Borne een pilot gestart over risicocommunicatie met betrekking tot het transport gevaarlijke stoffen over het spoor. De resultaten hiervan worden te zijner tijd beschikbaar gesteld.

Voor het bestemmingplan geldt dat regels met betrekking tot gebruik globaler en flexibeler worden opgezet. Desondanks adviseren wij om er rekening mee te houden dat er binnen het invloedgebied van risicobronnen geen nieuwe objecten met minder of niet-zelfredzame mensen mogelijk worden gemaakt. Hierdoor wordt de kans op slachtoffers bij een eventueel incident verkleind.

5. Restriscio

Reeds in de huidige situatie is het mogelijk dat er zich een incident voordoet in het plangebied. Nabij een dichtbevolkte omgeving is er een kans dat een incident met gevaarlijke stoffen leidt tot een (groot) aantal slachtoffers. De capaciteit van de hulpdiensten is grotendeels gebaseerd op de dagelijkse basiszorg. De capaciteit van de hulpdiensten zal bij een incident niet direct toereikend zijn, terwijl incidenten zich snel kunnen ontwikkelen. Daarbij wordt opgemerkt dat vooral op het gebied van geneeskundige hulpverlening nog tekorten in de benodigde capaciteit voor dit scenario worden geconstateerd. Voor grote rampen moeten de hulpdiensten gebruik maken van bijstand uit andere regio's. Bijstand is echter pas na langere tijd beschikbaar.

Conclusie

Het bestemmingsplan betreft een actualisatie van de bestaande situatie, waarbij het plan globaler en flexibeler wordt opgezet. Wij concluderen dat er in of nabij het plangebied risicobronnen aanwezig zijn met effecten over het plangebied. In de bestaande situatie liggen er binnen het invloedgebied van risicobronnen twee objecten met minder- en niet-zelfredzame mensen. Dit betreft twee basisscholen en een verzorgingstehuis.

Wij constateren dat de informatie uit het bestemmingsplan op onderdelen niet overeenkomt met de Risicokaart Overijssel en/of de praktijksituatie.

Advies

Omdat de risicobronnen die in de toelichting van het bestemmingplan staan beschreven niet volledig overeenkomen met de praktijksituatie adviseren wij u om dit te actualiseren. Ook adviseren wij om de hoogte van het groepsrisico bij het vervoer gevaarlijke stoffen over de weg nader te beschrijven.

Daarnaast wordt het bestemmingsplan qua gebruik flexibeler opgezet. Wij adviseren u te borgen dat er binnen het invloedgebied van risicobronnen geen nieuwe kwetsbare objecten met minder- of niet zelfredzame personen worden toegestaan. Zodoende wordt de kans op slachtoffers bij een mogelijk incident verkleind.

vervolgblad 5

Verder adviseren wij om richting de twee basisscholen en het verzorgingstehuis in het plangebied te communiceren over de aanwezige risico's.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wachten uw reactie af.

Wanneer u vragen heeft dan kunt u contact opnemen met dhr. L. Fischer (tel. 088 256 8195).

Hoogachtend,
namens het bestuur van Veiligheidsregio Twente

R. Pellewever
Sectorhoofd Brandveiligheid